

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు
శ్రీ వేంకటేశ్వర భక్తి ఛానల్

శ్రీమద్రామానుజం
అయోధ్యాకాండ
భర్మపథం

4వ అఖండ పారాయణం

09-10-2023 - సోమవారము

పారాయణ సర్గలు : 02

సర్గల వరుస సంఖ్యలు : 12,13

పారాయణ సర్గల శ్లోకాల సంఖ్య

$115+27 = 142$ శ్లోకాలు

యోగవోశిష్టం మరియు ధన్వంతరి మహామృత

పారాయణ శ్లోకములు - 25 శ్లోకాలు

ఋత్తము పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య - 167 శ్లోకాలు

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుభుజులలివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అయోధ్యాకాండ అఖండ పారాయణము

బహుశ దశమి
ఆశ్లేష

09-10-2023
సోమవారము

శ్రీ గురు శ్లోకమ్

గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః, గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

శ్రీనివాస శ్లోకమ్

శ్రీవేంకటాద్రినిలయః, కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభంగురవిభూతిర్నస్తరంగయతు మంగళమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే,విరాజమానస్య,శ్రీపద్మావతీజానేః, అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీరామచంద్రరూపాంతరస్య, భగవతః, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినస్సన్నిధౌ, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, అస్మిన్ భువనే, సమస్తాధివ్యాధీనాం,నివారణార్థం, భారతవర్షే విద్యావిత్తవాణిజ్య కృషివైద్యవైజ్ఞానిక, దేశరక్షణాదిరంగేషు, విద్యమానానామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సర్వేషాం,సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధిత్యాది, సర్వశుభ ఫలప్రాప్త్యర్థం, ధర్మాచరణద్వారా శ్రీరామరాజ్యస్య,పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, ఉద్యోగార్థినాం,సముచితోద్యోగప్రాప్త్యర్థం, దంపతీనాం, అనుకూలదాంపత్యసిద్ధ్యర్థం, సంతానస్య పితృవాక్యపరిపాలనానుకూల బుద్ధిప్రచోదనార్థం, సకలకార్యసిద్ధ్యర్థం గోసంరక్షణార్థంచ, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణే, అయోధ్యాకాండే,ద్వాదశ సర్గతః,త్రయోదశ సర్గాంత శ్లోక పారాయణం, తథా, శ్రీ మద్యోగవాసిష్ఠే విషూచికా మహామారీ నివారకస్య మహామంత్రస్య పారాయణం, శ్రీధన్వంతరి మంత్ర పారాయణంచ, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, ఆచార్యముఖేన, కరిష్యామహే.

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన - కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరమ్।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన - మనోజవం మారుతతుల్యవేగం జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం పరిష్ఠమ్ ।
వతాత్మజం వానరయాధముఖ్యం శ్రీరామదూతం శిరసా నమామి ॥

శ్రీ రామాయణ ప్రార్థన - వాల్మీకిగిరి సంభూతా రామసాగర గామినీ ।
పునాతి భువనం పుణ్యా రామాయణ మహానదీ ॥

శ్రీ రామ ప్రార్థన - అయోధ్యాభ్యేతు గుర్వర్థే త్వక్ష్మా రాజ్యం గిరౌ వసన్ ।
పాదుకే భరతాయాదాత్ సరామః శరణం మమ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ద్వాదశస్కంధః

తతశ్చుత్వా మహారాజః కైకేయ్యా దారుణం వచః ।
చింతామభిసమాపేదే ముహూర్తం ప్రతతాప చ ॥ 12-1॥

కిన్ను మే యది వా స్వప్నః చిత్తమోహలాఽపి వా మమ ।
అనుభూతోపసర్గో వా మనసో వాఽప్యుపద్రవః ।
ఇతి సంచింత్య తద్రాజా నాభ్యగచ్ఛత్తదాసుఖమ్ ॥ 12-2॥

ప్రతిలభ్య చిరాత్సంజ్ఞాం కైకేయీవాక్యతాడితః ।
వ్యధితో విక్లబజ్జైవ వ్యాఘ్రిం దృష్ట్వా యథా మృగః ॥ 12-3॥

అసంవృతాయామాసీనః జగత్యాం దీర్ఘముచ్ఛ్వాసన్ ।
మండలే పన్నగో రుద్ధః మంత్రైరివ మహోవిషః ॥ 12-4॥

అహలా ధిగితి సామర్షః వాచముక్త్యా నరాధిపః ।
మోహమాపేదివాన్భూయః శోకోపహతచేతనః ॥ 12-5॥

చిరేణ తు నృపస్సంజ్ఞాం ప్రతిలభ్య సుదుఃఖితః ।
కైకేయీమబ్రవీత్కృద్ధః ప్రదహన్నివ చక్షుషా ॥ 12-6॥

నృశంసే దుష్టచారిత్రే కులస్యాస్య వినాశిని ।
కిం కృతం తవ రామేణ పాపం పాపే మయాపిఽవా ॥ 12-7॥

యదా తే జననీతుల్యాం వృత్తిం వహతి రాఘవః ।
తస్యైవ త్వమనర్థాయ కింనిమిత్తమిహోద్యతా ॥ 12-8॥

త్వం మయాఽఽత్మవినాశార్థం భవనం స్వం ప్రవేశితా ।
అవిజ్ఞానాన్పుపసుతా వ్యాలీ తీక్ష్ణవిషా యథా ॥ 12-9॥

జీవలోకో యదా సర్వః రామస్యాహ గుణస్తవమ్ ।
అపరాధం కముద్దిశ్య త్యక్త్యామీష్టమహం సుతమ్ ॥ 12-10॥

కౌసల్యాం వా సుమిత్రాం వా త్యజేయమపి వా శ్రీయమ్ ।
జీవితం వాఽఽ త్మనో రామం న త్వేవ పితృవత్సలమ్ ॥ 12-11॥

పరా భవతి మే ప్రీతిః దృష్ట్వా తనయమగ్రజమ్ ।
అపశ్యతస్తు మే రామం నష్టా భవతి చేతనా ॥ 12-12॥

తిష్ఠేల్లోకో వినా సూర్యం సస్యం వా సలిలం వినా ।
న తు రామం వినా దేహీ తిష్ఠేత్తు మమ జీవితమ్ ॥ 12-13॥

తదలం త్యజ్యతామేషః నిశ్చయః పాపనిశ్చయే ।
అపి తే చరణౌ మూర్ధ్నా స్పృశామ్యేష ప్రసీద మే ॥ 12-14॥

కిమిదిం చిన్వితం పాపే త్వయా పరమదారుణమ్ ॥ 12-15॥

అథ జిజ్ఞాససే మాం త్వం భరతస్య ప్రియాప్రియే ।
అస్తు యత్తత్త్వయా పూర్వం వ్యాహృతం రాఘవం ప్రతి ॥ 12-16॥

స మే జ్యేష్ఠస్సుతః శ్రీమాన్ ధర్మజ్యేష్ఠ ఇతివ మే ।
తత్త్వయా ప్రియవాదిన్యా సేవార్థం కథితం భవేత్ ॥ 12-17॥

తచ్ఛ్రుత్వా శోకసంతప్తా సంతాపయసి మాం భృశమ్ ।
ఆవిష్టాఽసి గృహం శూన్యం సా త్వం పరవశం గతా ॥ 12-18॥

ఇక్ష్యాకూణాం కులే దేవి సంప్రాప్తస్సుమహానయమ్ ।
అనయో నయసమ్పన్నే యత్ర తే వికృతా మతిః ॥ 12-19॥

నహి కించిదయుక్తం వా విప్రియం వా పురా మమ ।
అకరోస్త్యం విశాలాక్షి తేన న శ్రద్ధధామ్యహమ్ ॥ 12-20॥

నను తే రాఘవస్తుల్యః భరతేన మహాత్మనా ।
బహుశో హి సుబాలే త్వం కథాః కథయసే మమ ॥ 12-21॥

తస్య ధర్మాత్మనో దేవి వనే వాసం యశస్వినః ।
కథం రోచయసే భీరు నవ వర్షాణి పంచ చ ॥ 12-22॥

అత్యంతసుకుమారస్య తస్య ధర్మే ధృతాత్మనః ।
కథం రోచయసే వాసమ్ అరణ్యే భృశదారుణే ॥ 12-23॥

రోచయస్యభిరామస్య రామస్య శుభలోచనే ।
తవ శుశ్రూషమాణస్య కిమర్థం విప్రవాసనమ్ ॥ 12-24॥

రామో హి భరతాద్భూయః తవ శుశ్రూషతే సదా ।
విశేషం త్వయి తస్మాత్తు భరతస్య న అక్షయే ॥ 12-25॥

శుశ్రూషాం గౌరవం చైవ ప్రమాణం వచనక్రియామ్ ।
కస్తే భూయస్తరం కుర్యాత్ అన్యత్ర మనుజర్షభాత్ ॥ 12-26॥

బహునాం స్త్రీసహస్రాణాం బహునాం చోపజీవినామ్ ।
పరివాదోఽపవాదో వా రాఘవే నోపపద్యతే ॥ 12-27॥

సాన్త్యయన్ సర్వభూతాని రామశ్చుద్ధేన చేతసా ।
గృహ్లాతి మనుజవ్యాఘ్రుః ప్రియైర్విషయవాసినః ॥ 12-28॥

సత్యేన లోకాన్ జయతి దీనాన్ దానేన రాఘవః ।
గురూన్ శుశ్రూషయా వీరః ధనుషా యుధి శాత్రవాన్ ॥ 12-29॥

సత్యం దానం తపస్త్యాగః మిత్రతా శౌచమార్జవమ్ ।
విద్యా చ గురుశుశ్రూషా ధ్రువాణ్యేతాని రాఘవే ॥ 12-30॥

తస్మిన్నార్జవసమ్పన్నే దేవి దేవోపమే కథమ్ ।
పాపమాశంససే రామే మహర్షిసమతేజసి ॥ 12-31॥

న స్మరామ్యప్రియం వాక్యం లోకస్య ప్రియవాదినః ।
స కథం త్వత్కృతే రామం నక్ష్యామి ప్రియమప్రియమ్ ॥ 12-32॥

క్షమా యస్మిన్ దమస్త్యాగః సత్యం ధర్మః కృతజ్ఞతా ।
అప్యహింసా చ భూతానాం తమ్కృతే కా గతిర్మమ ॥ 12-33॥

మను వృద్ధస్య కైకేయి గతాంతస్య తపస్వినః ।
దీనం లాలప్యమానస్య కారుణ్యం కర్తుమర్హసి ॥ 12-34॥

పృథివ్యాం సాగరాంతాయాం యత్కించదధిగమ్యతే ।
తత్సర్వం తవ దాస్యామి మా చ త్వాం మన్యురావిశేత్ ॥ 12-35॥

అంజలిం కుర్మి కైకేయి పాదౌ చాపి స్పృశామి తే ।
శరణం భవ రామస్య మాఽధర్మో మామిహ స్పృశేత్ ॥ 12-36॥

ఇతి దుఃఖాభిసన్నప్తం విలపంతమచేతనమ్ ।
ఘూర్ణమానం మహారాజం శోకేన సమభిప్లుతమ్ ॥ 12-37॥

పారం శోకార్ణవస్యాశు ప్రార్థయంతం పునః పునః ।
ప్రత్యువాచాథ కైకేయీ రౌద్రా రౌద్రతరం వచః ॥ 12-38॥

యది దత్త్వా వరౌ రాజన్ పునః ప్రత్యనుతప్యసే ।
ధార్మికత్వం కథం వీర పృథివ్యాం కథయిష్యసి ॥ 12-39॥

యదా సమేతా బహవః త్వయా రాజర్షయస్సహ ।
కథయిష్యంతి ధర్మజ్ఞ తత్ర కిం ప్రతివక్ష్యసి ॥ 12-40॥

యస్యాః ప్రసాదే జీవామి యా చ మానుభ్యపాలయత్ ।
తస్యాః కృతమ్ మయా మిథ్యా కైకేయ్యా ఇతి వక్ష్యసి ॥ 12-41॥

కిల్బిషత్వం నరేంద్రాణాం కరిష్యసి నరాధిప ।
యో దత్త్వా వరమద్యైవ పునరన్యాని భాషసే ॥ 12-42॥

శైబ్యశ్చేనకపోతీయే స్వమాంసం పక్షిణే దదౌ ।
అలర్కశ్చక్షుషీ దత్త్వా జగామ గతిముత్తమామ్ ॥ 12-43॥

సాగరస్సమయం కృత్వా న వేలామతివర్తతే ।
సమయం మాఽన్యతం కార్షిః పూర్వవృత్తమనుస్మరన్ ॥ 12-44॥

స త్వం ధర్మం పరిత్యజ్య రామం రాజ్యేఽభిషిచ్య చ ।
సహ కౌసల్యయా నిత్యం రన్తుమిచ్ఛసి దుర్మతే ॥ 12-45॥

భవత్వధర్మో ధర్మో వా సత్యం వా యది వాఽన్యతమ్ ।
యత్త్వయా సంశ్రుతం మహ్యం తస్య నాస్తి వ్యతిక్రమః ॥ 12-46॥

అహం హి విషనుద్యైవ పీత్వా బహు తవాగ్రతః ।
పశ్యతస్తే మరిష్యామి రామో యద్యభిషిచ్యతే ॥ 12-47॥

ఏకాహమపి పశ్యేయం యద్యహం రామమాతరమ్ ।
అంజలిం ప్రతిగృహ్లాన్తిం శ్రేయో నను మృతిర్మమ ॥ 12-48॥

భరతేనాత్మనా చాహం శపే తే మనుజాధిప ।
యథా నాన్యేన తుష్యేయమ్ ఋతే రామవివాసనాత్ ॥ 12-49॥

ఏతావదుక్త్వా వచనం కైకేయీ విరరామ హ ।
విలపంతం చ రాజానం న ప్రతివ్యాజహార సా ॥ 12-50॥

శ్రుత్వా తు రాజా కైకేయ్యా వృతం వరమశోభనమ్ ।
రామస్య చ వనే వాసమ్ ఐశ్వర్యం భరతస్య చ ॥ 12-51॥

నాభ్యభాషత కైకేయీం ముహూర్తం వ్యాకులేంద్రియః ।
ప్రైక్షతానిమిషో దేవీం ప్రియామప్రియవాదినీమ్ ॥ 12-52॥

తాం హి వజ్రసమాం వాచమ్ ఆకర్ణ్య హృదయాప్రియామ్ ।
దుఃఖశోకమయీం ఘోరాం రాజా న సుఖితోఽభవత్ ॥ 12-53॥

స దేవ్యా వ్యవసాయం చ ఘోరం చ శపథం కృతమ్ ।
ధ్యాత్వా రామేతి నిశ్చస్య చ్ఛిన్నస్తరురివాపతత్ ॥ 12-54॥

నష్టచిత్తో యథోన్మత్తః విపరీతో యథాఽతురః ।
హృతతేజా యథా సర్పః బభూవ జగతీపతిః ॥ 12-55॥

- దీనయా తు గిరా రాజా ఇతి హేలవాచ కైకయామ్ || 12-56||
- అనర్థమిమమర్థాభం కేన త్వముపదర్శితా ।
భూతోపహతచిత్తేవ బ్రువన్తి మాం న లజ్జసే || 12-57||
- శీలవ్యసనమేతత్తే నాభిజానామ్యహం పురా ।
బాలాయాస్తత్ప్రీదానీం తే, లక్షయే విపరీతవత్ || 12-58||
- కుతో వా తే భయం జాతం యా త్వమేవంవిధం వరమ్ || 12-59||
- రాష్ట్రే భరతమాసీనం వృణీషే రాఘవం వనే ।
విరమైతేన భావేన త్వమేతేనాన్యతేన వా ।
యది భర్తుః ప్రియం కార్యం లోకస్య భరతస్య చ || 12-60||
- న్యశంసే పాపసంకల్పే క్షుద్రే దుష్కృతకారిణి ।
కిన్ను దుఃఖమలీకం వా మయి రామే చ పశ్యసి || 12-61||
- న కథంచిదృతే రామాత్ భరతో రాజ్యమావసేత్ ।
రామాదపి హి తం మన్యే ధర్మతో బలవత్తరమ్ || 12-62||
- కథం ద్రక్ష్యామి రామస్య వనం గచ్ఛేతి భాషితే ।
ముఖవర్ణం వివర్ణం తం యథైవేన్ద్రముపప్లుతమ్ || 12-63||
- తాం హి మే సుకృతాం బుద్ధిం సుహృద్భిస్సహ నిశ్చితామ్ ।
కథం ద్రక్ష్యామ్యపావృత్తాం పరైరివ హతాం చమూమ్ || 12-64||
- కిం మాం వక్ష్యన్తి రాజానః నానాదిగ్భ్యస్సమాగతాః ।
బాలో బతాయమైక్ష్వాకః చిరం రాజ్యమకారయత్ || 12-65||
- యదా తు బహవో వృద్ధాః గుణవన్తో బహుశ్రుతాః ।
పరివ్రక్ష్యన్తి కాకుత్స్థం వక్ష్యామి కిమహం తదా || 12-66||
- కైకేయ్యా క్లిశ్యమానేన రామః ప్రవ్రాజితో మయా ।
యది సత్యం బ్రవీమ్యేతత్ తదసత్యం భవిష్యతి || 12-67||

కిం మాం వక్ష్యతి కౌసల్యా రాఘవే వనమాస్థితే ।
కించైనాం ప్రతివక్ష్యామి కృత్వా విప్రియమీదృశమ్ ॥ ॥12-68॥

యదా యదా హి కౌసల్యా దాసీవచ్చ సఖీవ చ ।
భార్యావద్భగినీవచ్చ మాతృవచ్ఛోపతిష్ఠతి ॥ ॥12-69॥

సతతం ప్రియకామా మే ప్రియపుత్రా ప్రియంవదా ।
న మయా సత్కృతా దేవీ సత్కారార్థా కృతే తవ ॥ ॥12-70॥

ఇదానీం తత్తపతి మాం యన్మయా సుకృతం త్వయి ।
అపథ్యవ్యంజనోపేతం భుక్తమన్నమివాతురమ్ ॥ ॥12-71॥

విప్రకారం చ రామస్య సమ్ప్రయాణం వనస్య చ ।
సుమిత్రా ప్రేక్ష్య వై భీతా కథం మే విశ్వసిష్యతి ॥ ॥12-72॥

కృపణం బత వైదేహీ శ్రోష్యతి ద్వయమప్రియమ్ ।
మాం చ పంచత్వమాపన్నం రామం చ వనమాశ్రితమ్ ॥ ॥12-73॥

వైదేహీ బత మే ప్రాణాన్ శోచంతి క్షపయిష్యతి ।
హీనా హిమవతః పార్శ్వే కిన్నరేణేవ కిన్నరీ ॥ ॥12-74॥

న హి రామమహం దృష్ట్వా ప్రవసంతం మహావనే ।
చిరం జీవితుమాశంసే రుదన్తిం చాపి మైథిలీమ్ ॥ ॥12-75॥

సా నూనం విధవా రాజ్యం సపుత్రా కారయిష్యసి ।
న హి ప్రవ్రాజితే రామే దేవి జీవితుముత్సహే ॥ ॥12-76॥

సతీం త్వామహమత్యంతం వ్యవస్యామ్యసతీం సతీమ్ ।
రూపిణీం విషసంయుక్తాం పీత్వేవ మదిరాం నరః ॥ ॥12-77॥

అన్యతైర్బహు మాం సాన్వైః సాన్వయన్తి స్మ భాషసే ।
గీతశబ్దేన సంరుద్ధ్య లుబ్ధో మృగమివావధీః ॥ ॥12-78॥

అనార్య ఇతి మామార్యాః పుత్రవిక్రాయకం ధ్రువమ్ ।
ధిక్కరిష్యన్తి రథ్యాసు సురాపం బ్రాహ్మణం యథా ॥ ॥12-79॥

అహేలా దుఃఖనుహేలా కృచ్ఛం యత్ర వాచః క్షమే తవ ।
దుఃఖమేవంవిధం ప్రాప్తం పురాకృతమివాశుభమ్ ॥ 12-80॥

చిరం ఖలు మయా పాపే త్వం పాపేనాభిరక్షితా ।
అజ్ఞానాదుపసంపన్నా రజ్జురుద్భస్థినీ యథా ॥ 12-81॥

రమనూణస్త్యయా సార్థంమృత్యుం త్వాం నాభిలక్షయే ।
బాలో రహసి హస్తేన కృష్ణసర్పమివాస్పృశమ్ ॥ 12-82॥

మయా హ్యపితృకః పుత్రః సమహాత్మా దురాత్మనా ।
తం తు మాం జీవలోకోఽయం నూనమాక్రోష్టుమర్హతి ॥ 12-83॥

బాలిశో బత కామాత్మా రాజా దశరథో భృశమ్ ।
యః స్త్రీకృతే ప్రియం పుత్రం వనం ప్రస్థాపయిష్యతి ॥ 12-84॥

వ్రతైశ్చ బ్రహ్మచర్యైశ్చ గురుభిశ్చోపకర్షితః ।
భోగకాలే మహత్కృచ్ఛం పునరేవ ప్రపత్యతే ॥ 12-85॥

నాలం ద్వితీయం వచనం పుత్రో మాం ప్రతిభాషితుమ్ ।
స వనం ప్రవ్రజేత్సుక్తః బాధమిత్యేవ వక్ష్యతి ॥ 12-86॥

యది మే రాఘవః కుర్యాత్ వనం గచ్ఛేతి చోదితః ।
ప్రతికూలం ప్రియం మే స్యాత్ న తు వత్యః కరిష్యతి ॥ 12-87॥

శుద్ధభావో హి భావం మే న తు జ్ఞాస్యతి రాఘవః ।
స వనం ప్రవ్రజేత్సుక్తః బాధమిత్యేవ వక్ష్యతి ॥ 12-88॥

రాఘవే హి వనం ప్రాప్తే సర్వలోకస్య ధిక్కుతమ్ ।
మృత్యురక్షమణీయం మాం నయిష్యతి యమక్షయమ్ ॥ 12-89॥

మృతే మయి గతే రామే వనం మనుజపుంగవే ।
ఇష్టే మమ జనే శేషే కిం పాపం ప్రతిపత్యసే ॥ 12-90॥

కౌసల్యా మాం చ రామం చ పుత్రౌ చ యది హాస్యతి ।
దుఃఖాన్యసహతీ దేవీ మామేవానుమరిష్యతి ॥ ॥12-91॥

కౌసల్యాం చ సుమిత్రాం చ మాం చ పుత్రైస్త్రిభిస్సహ ।
ప్రక్షిప్య నరకే సా త్వం కైకేయి సుఖితా భవ ॥ ॥12-92॥

మయా రామేణ చ త్వక్తం శాశ్వతం సత్కృతం గుణైః ।
ఇక్ష్యాకుకులమక్షోభ్యమ్ ఆకులం పాలయిష్యసి ॥ ॥12-93॥

ప్రియం చేద్భరతస్యైతత్ రామప్రవ్రాజనం భవేత్ ।
మా స్మ మే భరతః కార్షీత్ ప్రేతకృత్యం గతాయుషః॥ ॥12-94॥

హంతానార్యే మమామిత్రే సకామా భవ కైకయి ।
మృతే మయి గతే రామే వనం పురుషపుంగవే ॥ ॥12-95॥

సేదానీం విధవా రాజ్యం సపుత్రా కారయిష్యసి ॥ ॥12-96॥

త్వం రాజపుత్రీవాదేన న్యవసో మమ వేశ్మని ।
అకీర్తిశ్చాతులా లోకే ధ్రువః పరిభవశ్చ మే ।
సర్వభూతేషు చానజ్ఞా యథా పాపకృతస్తథా ॥ ॥12-97॥

కథం రథైర్విభుర్యాత్వా గజాశ్చైశ్చ ముహుర్ముహుః ।
పద్భ్యాం రామో మహారణ్యే వత్సో మే విచరిష్యతి ॥ ॥12-98॥

యస్య త్వాహారసమయే సూదాః కుణ్డలధారిణః ।
అహంపూర్వాః పచంతి స్మ ప్రశస్తం పానభోజనమ్ ॥ ॥12-99॥

స కథం ను కషాయాణి తిక్తాని కటుకాని చ ।
భక్షయన్వన్యమాహారం సుతో మే వర్తయిష్యతి ॥ ॥12-100॥

కాషాయపరిధానస్తు కథం భూమౌనివత్ప్యతి ॥ ॥12-101॥

కస్యైతద్దారుణం వాక్యమ్ ఏవంవిధమచింతమ్ ।
రామస్యారణ్యగమనం భరతస్యాభిషేచనమ్ ॥ ॥12-102॥

ధిగస్తు యోషితో నామ శతాస్వార్థపరాస్పదా ।
న బ్రవీమి స్త్రియస్సర్వాః భరతప్యైవ మాతరమ్ ॥ 12-103॥

అనర్థభావేఽర్థపరే నృశంసే,
మమానుతాపాయ నివిష్టభావే ।
కినుప్రియం పశ్యసి మన్నిమిత్తం,
హితానుకారిణ్యధవాఽపి రామే ॥ 12-104॥

పరిత్యజేయుః పితరో హి పుత్రాన్,
భార్యాః పతీంశ్చాపి కృతానురాగాః ।
కృత్ఘ్నం హి సర్వం కుపితం జగత్ స్యాత్,
దృష్ట్యైవ రామం వ్యసనే నిమగ్నమ్ ॥ 12-105॥

అహం పునర్దేవకుమారరూపమ్, అలంకృతం తం సుతమాన్రజన్తమ్ ।
నన్దామి పశ్యన్నపి దర్శనేన, భవామి దృష్ట్వా చ పునర్యువేవ ॥ 12-106॥

వినాఽపి సూర్యేణ భవేత్ప్రవృత్తిః, అవర్షతా వజ్రధరేణ వాఽపి ।
రామం తు గచ్ఛన్తమితస్సమీక్ష్య, జీవేన్న కశ్చిత్త్వితీ చేతనా మే ॥ 12-107॥

వినాశకామామహితామమిత్రామ్,
ఆవాసయం మృత్యుమివాత్మనస్త్వామ్ ।
చిరం బతాంకేన ధృతాసి సర్పీ,
మహావిషా తేన హతోఽస్మి మోహాత్ ॥ 12-108॥

మయా చ రామేణ చ లక్ష్మణేన,
ప్రశాస్తు హీనో భరతస్త్వయా సహ ।
పురం చ రాష్ట్రం చ నిహత్య బాంధవాన్,
మమాహితానాం చ భవాభిహర్షిణీ ॥ 12-109॥

నృశంసవృత్తే వ్యసనప్రహారిణి,
 ప్రసహ్య వాక్యం యదిహోద్య భాషసే ।
 న నామ తే కేన ముఖాత్పతన్వ్యధః,
 విశీర్యమాణా దశనాస్సహస్రధా ॥

॥12-110॥

న కించిదాహోహితనుస్రియం వచః,
 న వేత్తి రామః పరుషాణి భాషితుమ్ ।
 కథం ను రామే హ్యభిరామవాదిని,
 బ్రువీషి దోషాన్సుణనిత్యసమ్మతే ॥

॥12-111॥

ప్రతామ్య వా ప్రజ్వల వా ప్రణశ్య వా,
 సహస్రశో వా స్ఫుటితా మహీం వ్రజ ।
 న తే కరిష్యామి వచః సుదారుణం,
 మమాహితం కేకయరాజపాంసని ॥

12-112॥

క్షురోపమాం నిత్యమసత్త్రియంవదాం,
 ప్రదుష్టభావాం స్వకులోపఘాతినీమ్ ।
 న జీవితం త్వాం విషహేఽమనోరమాం,
 దిధక్షమాణాం హృదయం సబన్ధనమ్ ॥

॥12-113॥

న జీవితం మేఽస్తి పునః కుతస్సుఖం,
 వినాఽఽ త్మజేనాఽత్మవతః కుతో రతిః ।
 మమాహితం దేవి న కర్తుమర్హసి,
 స్ప్రుశామి పాదావపి తే ప్రసీద మే ॥

॥12-114॥

మహార్హవస్త్రసంవీతః భూత్వా చిరసుఖోషితః ।
 స భూమిపాలో విలపన్ననాథవత్,
 స్త్రియా గృహీతో హృదయేఽతిమాత్రయా ।
 పపాత దేవ్యాశ్చరణౌ ప్రసారితౌ,
 ఉభావసంస్ప్రుశ్య యథాఽతురస్తథా ॥

॥12-115॥

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే త్రయోదశస్సర్గః

అతదర్హం మహారాజం శయానమతథోచితమ్ ।
యయాతిమివ పుణ్యాన్తే దేవలోకాత్పరిచ్యుతమ్ ॥ ॥13-1॥

అనర్థరూపా సిద్ధార్థా హ్యాభీతా భయదర్శినీ ।
పునరాకారయామాస తమేవ వరమంగనా ॥ ॥13-2॥

త్వం కత్థసే మహారాజ సత్యవాదీ దృఢవ్రతః ।
మమ చేమం వరం కస్మాత్ విధారయితుమిచ్ఛసి ॥ ॥13-3॥

ఏవముక్తస్తు కైకేయ్యా రాజా దశరథస్తదా ।
ప్రత్యువాచ తతః క్రుద్ధః ముహూర్తం విహ్వలన్నివ ॥ ॥13-4॥

మృతే మయి గతే రామే వనం మనుజపుంగవే ।
హంతానార్యే మనూమిత్రే సకామా సుఖినీ భవ ॥ ॥13-5॥

స్వర్గేఽపి ఖలు రామస్య కుశలం దైవతైరహమ్ ।
ప్రత్యాదేశాదభిహితం ధారయిష్యే కథం బత ॥ ॥13-6॥

కైకేయ్యాః ప్రియకామేన రామః ప్రవ్రాజితో మయా ।
యది సత్యం బ్రవీమ్యేతత్ తదసత్యం భవిష్యతి ॥ ॥13-7॥

అపుత్రేణ మయా పుత్రః శ్రమేణ మహతా మహాన్ ।
రామో లబ్ధో మహాబాహుః సకథం త్యజ్యతే మయా ॥ ॥13-8॥

శూరశ్చ కృతవిద్యశ్చ జితక్రోధః క్షమాపరః ।
కథం కమలపత్రాక్షః మయా రామో వివాస్యతే ॥ ॥13-9॥

కథమిందీవరశ్యామం దీర్ఘబాహుం మహాబలమ్ ।
అభిరామమహం రామం ప్రేషయిష్యామి దణ్డకాన్ ॥ ॥13-10॥

సుఖానాముచితస్త్వైవ దుఃఖైరనుచితస్య చ ।
దుఃఖం నామానుపశ్యేయం కథం రామస్య ధీమతః ॥ ॥13-11॥

యది దుఃఖమకృత్యాఽద్య మమ సంక్రమణం భవేత్ ।
అదుఃఖార్హస్య రామస్య తతస్సుఖమవాప్నుయామ్ ॥13-12॥

నృశంసే పాపసంకల్పే రామం సత్యపరాక్రమమ్ ।
కిం విప్రియేణ కైకేయి ప్రియం యోజయసే మమ ॥ ॥13-13॥

అకీర్తిరతులా లోకే ధ్రువః పరిభవశ్చ మే ॥ ॥13-14॥

తథా విలపతస్తస్య పరిభ్రమితచేతసః ।
అస్తమభ్యగమత్సూర్యః రజనీ చాభ్యవర్తత ॥ ॥13-15॥

సా త్రియామా తథాఽఽర్తస్య చంద్రమణ్డలమణ్డీతా ।
రాజ్ఞో విలపమానస్య న వ్యభాసత శర్వరీ ॥ ॥13-16॥

తథైవోష్ణం వినిశ్వస్య వృద్ధో దశరథో నృపః ।
విలలాపార్తవద్దుఃఖం గగనాసక్తలోచనః ॥ ॥13-17॥

న ప్రభాతం త్వయేచ్ఛామి నిశే నక్షత్రభూషణే ।
క్రియతాం మే దయా భద్రే మయాఽయం రచితోఽంజలిః ॥ ॥13-18॥

అథవా గమ్యతాం శీఘ్రం నాహమిచ్ఛామి నిర్ఘ్నామ్ ।
నృశంసాం కైకయాం ద్రష్టుం యత్కృతే వ్యసనం మహత్ ॥ ॥13-19॥

ఏవముక్త్యా తతో రాజా కైకేయాం సంయతాంజలిః ।
ప్రసాదయామాస పునః కైకేయాం చేదమబ్రవీత్ ॥ ॥13-20॥

సాధు వృత్తస్య దీనస్య త్వద్గతస్య గతాయుషః ।
ప్రసాదః క్రియతాం దేవి భద్రే రాజ్ఞో విశేషతః ॥ ॥13-21॥

శూన్యే న ఖలు సుశ్రోణి మయేదం సముదాహృతమ్ ।
కురు సాధు ప్రసాదం మే బాలే సహృదయా హ్యసి ॥ ॥13-22॥

ప్రసీద దేవి రామో మే త్వద్గత్తం రాజ్యమవ్యమ్ ।
లభతామసితాపాణ్ణే యశః పరమవాప్ను హి ॥ ॥13-23॥

మమ రామస్య లోకస్య గురూణాం భరతస్య చ ।
ప్రియమేతద్గురుశ్రోణి కురు చారుముఖేక్షణే ॥ ||13-24||

విశుద్ధభావస్య సుదుష్టభావా, తామ్రేక్షణస్యాశ్రుకలస్య రాజ్ఞః ।
శ్రుత్వా విచిత్రం కరుణం విలాపం,
భర్తుర్పుశంసా న చకార వాక్యమ్ ॥ ||13-25||

తతస్స రాజా పునరేవ మూర్ఛితః,
ప్రియామతుష్టాం ప్రతికూలభాషిణీమ్ ।
సమీక్ష్య పుత్రస్య వివాసనం ప్రతి,
క్షితౌ విసంజ్ఞో నిపపాత దుఖితః ॥ ||13-26||

ఇతీవ రాజ్ఞో వ్యథితస్య సా నిశా,
జగామ ఘోరం శ్వసతో మనస్వినః ।
విబోధ్యమానః ప్రతిబోధనం తదా,
నివారయామాస స రాజసత్తమః ॥ ||13-27||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే త్రయోదశస్సర్గః

అథ శ్రీవాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే

ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోననవ్పతితమస్సర్గః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।

దారుణం హి తపస్పిద్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥

మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।

కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥

ఆస్పృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।

అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥

అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్మ్యా విశామ్యహం ।

ప్రాణినాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।

క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।

అన్యాదృశ్యాస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మోక్తీవాచ

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।

ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।

అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్పయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ

ఏవమస్త్వితి తాముక్త్యా, పునరాహ పితామహః ।

సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥

సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।
దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥

దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।
పవిశ్యాత్ ౨ హృదయం ప్రాణైః, పద్మప్రీహాది బాధనాత్ ॥ 11 ॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।
సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥

గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రో ౨ యం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మశ్రీవాచ

హిమాద్రేరుత్తరే పార్వ్యే, కర్కటీ నామ రాక్షసీ ॥ 13 ॥

విషూచికా ౨ భిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రోం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్పాదయ ఉత్పాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః,

చంద్రమండల సగతో ౨ సి స్వాహా (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।

మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।

కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।

అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రమైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భుత్వా, స్వాచాంతస్సుసమాహితః ।
 క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః,
 గగనగసిద్ధగృహీత, సిద్ధమంత్రః ।
 గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః,
 నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥18॥

**ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే
 విషూచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్కర్ణః**

అథ ధన్వంతరి ధ్యానమ్

అచ్యుతానంత గోవింద, విష్ణో నారాయణామృత ।
 రోగాన్మే నాశయాశేషాన్, ఆశు ధన్వంతరే హరే ॥ 1 ॥

ఆరోగ్యం దీర్ఘమాయుష్యం, బలం తేజో ధియం శ్రియం ।
 స్వభక్తేభ్యోఽనుగృహ్లాంతం, వందే ధన్వంతరిం హరిమ్ ॥ 2 ॥

ధన్వంతరేరిమం శ్లోకం, భక్త్యా నిత్యం పఠన్తి యే ।
 అనారోగ్యం న తేషాం స్యాత్, సుఖం జీవన్తి తే చిరమ్ ॥ 3 ॥

ఓం, నమో భగవతే వాసుదేవాయ, ధన్వంతరయే,
 అమృతకలశహస్తాయ, వజ్రజలౌకహస్తాయ, సర్వామయవినాశనాయ,
 త్రైలోక్యనాథాయ, మహావిష్ణవే స్వాహా. ఓం, వాసుదేవాయ విద్మహే,
 సుధాహస్తాయ ధీమహి । తన్నో ధన్వంతరిః ప్రచోదయాత్ ।

అథ నవగ్రహవ్రార్థనా

ఆరోగ్యం పద్మబంధుర్వితరతు, నితరాం సంపదం శీతరశ్మిః,
 భూలాభం భూమిపుత్రః, సకలగుణయుతాం వాగ్విభూతిం చ సౌమ్యః ।
 సౌభాగ్యం దేవమంత్రీ, రిపుభయశమనం భార్గవః, శౌర్యమార్కిః,
 దీర్ఘాయుష్స్సైంహికేయః, విపులతరయశః కేతుః, ఆచంద్రతారమ్ ॥
 అరిష్టాని ప్రణశ్యంతు, దురితాని భయాని చ ।
 శాంతిరస్తు శుభం మేఽస్తు, గ్రహాః కుర్వంతు మంగళమ్ ॥

అథ క్షమావ్రార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
 తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
 బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
 కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
 నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
 శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

